

професійно ВДОСКОНАЛЮЄМОСЯ

- 4 **Наталія Савінова**
Що зробити зараз, щоб легко скласти план роботи на 2020/2021 навчальний рік
Починаєте працювати над планом методичної роботи на наступний рік? Обираєте річні завдання, та не знаєте, з чого почати? Скористайтеся підказками та прикладами планування засідань педагогічної ради

- 11 **Олена Стасна**
Аналізуй, рибко, або Як використовувати фішбоун у методичній роботі
За вікном сонечко та співають пташки, а вам потрібно скласти план на наступний рік? Але як це зробити, якщо думки розбігаються, а факти губляться? Зберіть їх до купи за допомогою оригінального прийому структурного аналізу

КОМПЛЕКТУЄМО МЕТОДИЧНИЙ КАБІNET

- 13 **Олена Стасна**
Картка оцінки професійної діяльності вихователя
Упевніться, що вам відомо: за якими критеріями оцінити діяльність вихователя; який інструментарій використовувати

скачайте у зручному форматі на emetodyst.mcfr.ua

- 16 **Пропозиції до річного плану роботи**
Анкета для педагогів

скачайте на emetodyst.mcfr.ua

- 17 **Орієнтовна циклограма роботи вихователя-методиста на травень**

скачайте на emetodyst.mcfr.ua

взаємодіємо зі спеціалістами

- 20 **Мийте руки правильно!**

скачайте пам'ятку на emetodyst.mcfr.ua

- 21 **Як діяти, щоб не захворіти на коронавірус**

скачайте пам'ятку на emetodyst.mcfr.ua

працюємо з нормативними документами

- 22 **Порядок проведення моніторингу якості освіти: документ за 5 хвилин**

Моніторинг проводять з метою виявити та відстежити тенденції розвитку якості освіти, встановити відповідність фактичних результатів освітньої діяльності заявленим цілям, виявити причини відхилення від означених цілей

застосовуємо ІКТ

- 25 **Наталія Вишинська**
Цифровий лікбез: як створити відеоролик
Нині без відео не обходиться ані освітній процес, ані медіа діяльність, ані навіть міжособистісне спілкування. Пропонуємо опанувати програму, що допоможе створювати відеоролики для власних потреб

ГОТУЄМО ДО НАВЧАННЯ У ШКОЛІ

Вікторія Щербик

32 Мовчун у дитячому садку, або Навчіть дитину комунікувати

Легко сказати, що шестирічка має вміння ініціювати та підтримувати комунікації. Проте коли постає питання навчити цього мовчазну дитину, багато дорослих не знають, що робити. Тож як розговорити мовчуну та допомогти йому стати успішним першокласником?

Лариса Петренко

35 «Зарядка мозку» для майбутнього першокласника

Якщо під час організованих форм діяльності в майбутніх першокласників виникають труднощі, проводьте з ними «хвилинки нейробілки». Вправи займають мало часу, але матимуть велику користь.

38 Як розвивати у шестирічок обидві півкулі головного мозку

скачайте
на emetodyst.mcfcr.ua

СПІЛКУЄМОСЯ З БАТЬКАМИ

Юрій Савченко

41 Функціональна готовність дитини до шкільного навчання: чому це важливо

Чимало батьків вважає, що можна віддавати дитину до школи, якщо вона вміє читати й рахувати та невимушено спілкується з однолітками. Утім, мами й тати бачать лише верхівку айсберга. Насправді готовність до шкільного навчання — глибоке та комплексне поняття, яке охоплює різні види показників

46 «Прокачай» нейрони, або 7 цікавих вправ для дорослих і дітей

скачайте буклет
на emetodyst.mcfcr.ua

ОБМІНЮЄМОСЯ ДОСВІДОМ

Валентина Гуменчук, Олена Маричева

48 Природа очима маленьких інженерів

Як залучити дітей до пізнавальної діяльності? Озирніться — довкілля повне цікавинок. Використовуйте в освітньому процесі основи біоніки, і вихованці здивують вас своєю допитливістю та винахідливістю

скачайте додаток
на emetodyst.mcfcr.ua

Наталія Афанасьєва

53 Французький город в українському дитячому садку

Уміння дитини любити й розуміти природу не з'являється само собою. В основі свідомого ставлення до навколишнього середовища — знання, які в доступній, яскравій та емоційній формі запропонували дорослі. Тож щоб діти не говорили, що овочі ростуть у магазині, створіть разом із ними город у дитячому садку та долучіть їх до вирощування городини

СВЯТА Й ЦІКАВІ ПОДІЇ

Галина Джемула

57 Потяги — друзі та помічники

Сценарій розваги для дітей старшої групи

62 Що відзначити у травні

СПІЛКУЄМОСЯ З БАТЬКАМИ

Чимало батьків вважає, що можна віддавати дитину до школи, якщо вона вміє читати й рахувати та невимушено спілкується з однолітками. Утім, мами й тати бачать лише верхівку айсберга. Насправді готовність до шкільного навчання — глибоке та комплексне поняття, яке охоплює різні види показників

Юрій Савченко,
заступник директора
Педагогічного інституту
Київського університету імені
Бориса Грінченка, канд. психол.
наук, доцент

Функціональна готовність дитини до шкільного навчання: чому це важливо

Коли спитати батьків шестирічок про готовність їхньої дитини до школи, нерідко можна почути: «Моя дитина ще в п'ять років навчилася читати», «Наш Микола вміє лічити до ста», «Іринка вже розв'язує задачі». Утім, чомусь батьки рідко переймаються тим, чи готова дитина до навантаження, з яким вона зіткнеться, чи витримає це її організм, чи залишиться вона здоровою.

Аби ствердно відповісти на ці запитання, слід насамперед упевнитись у функціональній готовності дитини до школи, яку забезпечує морфологічна зрілість її організму.

Морфологічна зрілість — рівень розвитку основних функціональних систем організму.

Морфологічно зрілій дитині легше впоратися з фізичними та розумовими навантаженнями, адаптуватися до нових умов, зокрема у школі. Така дитина менш чутлива до стресу, збудників дитячих інфекцій тощо.

Щоб допомогти батькам подбати про здоров'я майбутніх першокласників, проведіть для них консультацію та навчіть визначати функціональну готовність дитини до навчання у школі.

Що таке функціональна готовність

Деякі батьки скаржаться на млявість і стомлюваність дітей уже в листопаді, а до березня — на значне зниження працездатності та появу неврозів. Зазвичай причина цих проявів у недостатній функціональній готовності дитини до складного процесу навчання.

Функціональна готовність — ступінь зрілості провідних систем організму дитини й організму загалом. Він запобігає перенапруженню, розвитку втоми та погіршенню стану здоров'я.

Коли йдеться про готовність дитини до школи, про функціональну складову говорять здебільшого формально й поверхово. Практичні психологи ж, працюючи з дошкільниками, часто обмежуються філіппінським тестом. Утім, функціональна готовність і морфологічна зрілість дитини мають значно більше значення у структурі її готовності до систематичного шкільного навчання.

Якщо не зважати на функціональну готовність

Функціональна готовність — один із визначальних чинників не лише успішного навчання, а й збереження здоров'я дитини. У разі функціональної неготовності дитини до навантажень **виникають певні ризики**, а саме:

- морфолого-функціональне дозрівання мозкових структур на тлі різкої зміни соціальних ролей та умов розвитку;
- інтелектуальне й емоційне навантаження на тлі статичної діяльності.

Ці ризики приховані, тому їхній вплив і негативні наслідки помітні не одразу, проте згодом вони можуть негативно позначитися на розвитку та здоров'ї дитини.

Які методики використовувати

Функціональну готовність дитини до шкільного навантаження визначають за показниками дозрівання організму. Зокрема, за ростовими стрибками, остифікацією кистей, зміною зубного ряду тощо. Для цього використовують спеціальні методики.

У період від п'яти до семи років у дитини значно прискорюється ріст тіла в довжину — відбувається так званий напівростовий стрибок. До того ж кінцівки значно випереджають ріст тулуба. Ця особливість фізіологічного зростання старшого дошкільника покладена в основу діагностичного завдання — філіппінського тесту. Запропонуйте дитині підняти руку над головою і торкнутися протилежного вуха. Якщо напівростовий стрибок іще не відбувся, дитина не зможе дотягнутися до вуха через голову. А якщо він завершений, то дитина легко доторкнеться до верхнього краю вуха або навіть його середини.

Якщо дошкільник успішно виконує філіппінський тест, це вказує не лише на його рівень фізіологічного розвитку, а й на перебудову всіх процесів функціонування організму та його здатності адаптуватися. Зокрема, відображає ступінь розвитку скелета дитини, рівень дозрівання нервової системи, здатність головного мозку сприймати й обробляти інформацію.

Філіппінський тест

Перемога, різки та вітання по-дорослому

На момент завершення напівростового стрибка дозрівають механізми м'язової координації. Наприклад, дитина вправніше ловить м'яч середнього розміру або кидає у ціль маленький м'ячик. Це стає можливим завдяки тому, що вдосконалюється дрібна моторика рук, розвиваються скелетні м'язи та дозрівають мозкові центри. Особливості розвитку скелетних м'язів і рівень скоординованості рухів здебільшого визначають зовнішній вигляд дитини у старшому дошкільному віці.

Дитячі фізіологи й гігієністи переконані: якщо дитина починає ходити у школу до того, як відбувся напівростовий стрибок, то в неї можуть виникати проблеми зі здоров'ям, зокрема психічним. У такому випадку навчання дитини рідко стає успішним.

Окостеніння скелета має кілька стадій, які науковці ґрунтовно дослідили. Тому з'ясувати кістковий вік — доволі точний спосіб визначити ступінь фізіологічного дозрівання організму. Зазвичай перевіряють ступінь окостеніння кістяка лівої руки дитини. Запропонуйте їй покласти руку на стіл долонею вниз і по черзі підняти пальці, не відриваючи кисть від поверхні.

Відтак запропонуйте дитині розв'язати наступне завдання: повторити обома руками вправи «Перемога» і «Ріжки».

Під час вправи «Перемога» слід стиснути в кулак усі пальці, крім вказівного і середнього, а під час вправи «Ріжки» — усі пальці, крім вказівного і мізинця. Запропонуйте дитині виконати кожну вправу по п'ять разів.

ЦЕ ВАЖЛИВО ЗНАТИ!

Чому сидіти важко

Із початком навчання дитини у школі інтелектуальні та емоційні навантаження супроводжує тривала статична діяльність, пов'язана з необхідністю підтримувати певну позу під час сидячої роботи у класі.

Статичне навантаження стомлює дитину п'яти — шести років. Підтримувати тіло у визначеному положенні під час занять — не пасивний стан, а активний процес. Він спрямований долати силу тяжіння й підтримувати тіло та голову у вертикальному чи злегка нахиленому положенні. Великі м'язи тіла й кінцівок у шестирічних дітей здебільшого достатньо розвинені. Натомість дрібні м'язи спини, які мають вагоме значення для утримання правильного положення хребта, розвинені значно слабше. Тож тривале статичне навантаження під час уроків може спричинити в дітей порушення постави.

Як впливає статична діяльність на шестирічного першокласника:

- порушується рухомість нервових процесів;
- знижується рівень насичення киснем артеріальної крові;
- зростає тривалість відновлювального періоду вегетативних функцій;
- порушуються процеси росту і тканинного диференціювання структурних елементів хребта внаслідок змін метаболізму хрящової тканини.

Якщо окостеніння триває нормально, дитина справляється з цим завданням. Розвиток дрібної моторики визначає рівень психомоторного розвитку дитини.

Якщо виникають труднощі з визначенням кісткового віку, необхідно проконсультуватися з лікарями. Здебільшого в таких випадках призначають рентгенографію кисті та зап'ястя руки.

Ще одне завдання, яке дає змогу визначити рівень розвитку кисті дитини, — вітання по-дорослому, точніше по-чоловічому. Простягніть дитині руку для привітання і відзначте положення її великого пальця. Дошкільники зазвичай подають руку для привітання човником, тобто не відставляють великий палець. Це свідчить про те, що ще не відбувся напівростовий стрибок, окостеніння кисті також триває. Тож дитина функціонально не готова до шкільного навантаження.

Утім, слід врахувати, що точні дані цей простий тест дасть лише під час взаємодії з дівчатками, адже татусі часто вчать синів вітатися «як чоловіки!».

Зміна зубного ряду

Молочні, а відтак і постійні зуби прорізуються у людини в певному порядку. До того ж зміна молочних зубів на постійні починається у певний період. У більшості дітей початок зміни зубів припадає на кінець шостого — початок сьомого року життя. Якщо підрахувати кількість зубів, які прорізулися або замінилися, і зіставити її з нормами, то можна оцінити так званий зубний вік.

Зубний вік визначають у два роки — чи з'явилися всі молочні зуби, та в шість років — як триває заміна молочних зубів на постійні.

Достатньою для початку систематичного навчання в школі вважають заміну чотирьох молочних зубів.

Тест руки

За допомогою тесту руки визначають, як функціонують тім'яно-потиличні відділи кори головного мозку. Його автор — дитячий фізіолог і психолог Мар'яна Безруких.

Сядьте за столик навпроти дитини. Запропонуйте їй протягнути одну руку та в будь-який спосіб закрийте від дитини її кисть. Відтак почергово торкайтеся пальців її руки. Вона має або назвати, за який палець її тримає дорослий, або порухати відповідним пальцем на іншій руці.

Вікові нормативи:

- трирічна дитина правильно визначає великий палець;
- п'ятирічна — розрізняє великий палець і мізинець;
- шестирічна — вільно розрізняє великий палець, мізинець і вказівний.

Які показники визначають рівень функціональної готовності

Низький рівень. Напівростовий стрибок ще не відбувся, тобто дитина не виконала філіппінський тест; вона не може виконати завдання «Ріжки» і «Перемога», руку для привітання подає човником;

молочні зуби не хитаються; дитина розрізняє лише великий палець і мізинець;

Середній рівень. Напівростовий стрибок уже відбувся; завдання «Ріжки» і «Перемога» дитина розв'язує після повторної інструкції, так само з другої спроби правильно подає руку для привітання; заміна молочних зубів лише розпочалася; дитина розрізняє великий палець і мізинець;

Достатній рівень. Напівростовий стрибок уже відбувся; дитина правильно розв'язує завдання «Ріжки» і «Перемога», руку для привітання також подає правильно; триває заміна чотирьох молочних зубів; дитина розрізняє великий палець, мізинець і вказівний.

Високий рівень. Напівростовий стрибок уже відбувся; дитина без проблем розв'язує завдання «Ріжки» і «Перемога», руку для привітання подає правильно; уже замінилися чотири молочні зуби; дитина розрізняє великий палець, мізинець і вказівний.

Шестирічні дошкільники, які мають достатній рівень функціональної готовності організму до систематичного шкільного навчання, здебільшого мають високий рівень працездатності, гармонійно розвиваються й успішно навчаються, навіть якщо вони до школи не вміли читати, рахувати й писати. Морфологічна зрілість дитини забезпечує умови, сприятливі для успішного оволодіння знаннями в нових умовах навчання.

Понад 50 000 освітян
приєдналися
до Педрада.
А ви?

facebook.com/pedrada.osvita

